

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului privind modul de alocare a mijloacelor financiare pentru fermierii afectați de situațiile excepționale cu caracter natural „Secetă” și „Arșiță puternică” în anul 2025 la porumb și floarea-soarelui și alocarea mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de alocare a mijloacelor financiare pentru fermierii afectați de situațiile excepționale cu caracter natural „Secetă” și „Arșiță puternică” în anul 2025 la porumb și floarea-soarelui și alocarea mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, a fost elaborat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Temeiul legal pentru elaborarea proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de alocare a mijloacelor financiare pentru fermierii afectați de situațiile excepționale cu caracter natural „Secetă” și „Arșiță puternică” în anul 2025 la porumb și floarea-soarelui și alocarea mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, reiese din art. 8, alin. (2) din Legea nr.126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, Nr. 353-355 art. 450), cu modificările ulterioare.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Anul 2025, din punct de vedere meteorologic, s-a dovedit a fi unul extrem de atipic, caracterizat de o serie de fenomene naturale periculoase, cum ar fi două valuri succesive de înghețuri târzii de primăvară, grindină, secetă și arșiță puternică, care au afectat direct culturile agricole din Republica Moldova. Dintre toate aceste fenomene, seceta a fost cea mai devastatoare, provocând pierderi majore în recoltă în special culturile de porumb și floarea-soarelui, astfel impactând grav activitatea economică a fermierilor.

Vara anului 2025 a fost caracterizată printr-un regim termic excesiv de ridicat și un deficit pronunțat de precipitații, fapt ce a generat condiții de secetă pedologică severă pe o mare parte a teritoriului Republicii Moldova. Temperatura medie a aerului pe parcursul sezonului a constituit între +20,5 și +23,9°C, fiind cu 1,2–2,7°C mai ridicată față de norma climatică, fenomen ce se atestă, conform datelor Serviciului Hidrometeorologic de Stat, o dată la 5–15 ani. Temperatura maximă a aerului a urcat până la +39°C înregistrată la Dubăsari, Tiraspol, Comrat, Ceadâr-Lunga și Cahul.

Numărul zilelor cu temperaturi maxime ale aerului de $\geq 35^{\circ}\text{C}$ în luna iulie a anului 2025 a constituit, pe o mare parte a teritoriului țării, între 1 și 10 zile, față de norma climatică de 1 zi, iar în jumătatea de sud a țării, acest indicator a atins 11–14 zile, ceea ce reprezintă o abatere termică deosebit de severă.

Deficitul major de precipitații s-a manifestat pe aproximativ 80% din suprafața agricolă a țării, cantitatea totală de precipitații constituind 60–160 mm (35–70% din normă), iar în unele raioane doar 30–50 mm (20–25% din normă), valori care, statistic, se atestă o dată la 20–30 de ani. Cele mai severe deficite s-au înregistrat în lunile iulie și august, perioade critice pentru dezvoltarea culturilor de porumb

și floarea-soarelui, prin stagnarea proceselor de creștere, polenizare incompletă, uscarea prematură a frunzelor și reducerea formării boabelor și a conținutului de ulei. În consecință, pe suprafețe extinse, în special în zona de sud și centru a țării, s-a constatat compromiterea parțială sau totală a producției, gradul de afectare atingând 70–100% în unele cazuri.

La data de 28 august 2025, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol de 1 metru pe terenurile cu porumb au constituit, în jumătatea de nord a țării, preponderent 15–50 mm (echivalentul a 20–65% din normă), iar izolat, în unele puncte de observație, 80–170 mm (70–175% din normă). În jumătatea de sud, rezervele de umezeală au fost extrem de reduse, situându-se între 10 și 35 mm (15–50% din normă).

În cazul culturii de floarea-soarelui, pe parcursul lunii august s-a observat continuarea procesului de coacere a semințelor, atingându-se maturitatea deplină spre sfârșitul lunii. În unele raioane din sud, din cauza secetei persistente, s-a constatat formarea capitulului cu diametru redus, fapt care a determinat diminuarea semnificativă a recoltei.

Situația descrisă evidențiază vulnerabilitatea majoră a sectorului agricol la fenomenele meteorologice extreme, precum și necesitatea intervenției pentru compensarea pierderilor suferite de producătorii agricoli și consolidarea mecanismelor de prevenire și adaptare la schimbările climatice.

Procesul de recoltare a culturii de porumb și floarea-soarelui evidențiază faptul că viabilitatea economică a fermelor agricole este grav afectată, iar în absența intervențiilor imediate, acestea riscă să devină necompetitive și nesustenabile. Gestionarea eficientă a crizelor economice generate în cadrul economiei naționale constituie o prioritate majoră a instituțiilor publice centrale. În acest context, identificarea și implementarea măsurilor de sprijin pentru mediul de afaceri agricol reprezintă o componentă esențială a acțiunilor Guvernului, orientate spre restabilirea echilibrului economico-social în regiunile afectate și menținerea stabilității sectorului agrar.

Până la data de 23 octombrie 2025 inclusiv, la nivel național au fost înregistrate 792 acte de constatare a gradului de afectare a culturilor de floarea-soarelui și porumb ca urmare a secetei, aferente unei suprafețe totale de 56 291,16 ha, conform tabelului nr.1, în temeiul informațiilor oficiale transmise de subdiviziunile raionale cu atribuții în domeniul agriculturii, ulterior consolidate și sistematizate de Minister într-un Raport totalizator.

Tabelul nr.1:

Raionul	nr.acte	S afectată, ha
Ștefan Vodă	265	20 391,50
Cahul	80	11 413,93
UTAG	173	10 057,25
Căușeni	160	9 647,77
Anenii Noi	84	3 120,20
Taraclia	22	1 227,90
Criuleni	8	432,60
Total	792	56 291,16

Procedura de întocmire a actelor de constatare a suprafețelor afectate este descrisă în Ordinului comun al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Afacerilor Interne nr. 49/150 din 25 martie 2024 cu privire la aprobarea Îndrumarului metodic pentru evaluarea gradului de afectare a culturilor agricole urmare a situațiilor excepționale cu caracter natural. Organele centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile administrației publice locale, în comun cu organele teritoriale ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne realizează în modul stabilit colectarea și prelucrarea informației despre situațiile excepționale care au fost înregistrate în urma intemperiilor care au afectat culturile agricole.

Pentru atenuarea efectelor economice provocate de condițiile climaterice extreme din vara anului 2025, se impune aplicarea unor măsuri de restructurare în agricultură, prin acordarea unui ajutor financiar fermierilor ale căror culturi de porumb și floarea-soarelui au fost afectate semnificativ, măsură necesară pentru asigurarea continuității activității economice a exploatațiilor agricole, prevenirea pierderilor de producție în anii următori și menținerea echilibrului socio-economic în zonele rurale grav lovite de secetă.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de alocare a mijloacelor financiare pentru fermierii afectați de situațiile excepționale cu caracter natural „Secetă” și „Arșiță puternică” în anul 2025 la porumb și floarea-soarelui și alocarea mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, stabilește cadrul normativ de acordare a sprijinului financiar destinat compensării parțiale a pierderilor suportate de producătorii agricoli ca urmare a consecințelor fenomenelor menționate pentru roada anului 2025.

În acest sens, în conformitate cu art.29 și respectiv art.8, alin.(2) din Legea nr.126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole, se propune alocarea, din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, a sumei de 50 de milioane de lei, destinată compensării parțiale a pierderilor suportate de fermierii afectați de situațiile excepționale cu caracter natural „Secetă” și „Arșiță puternică” la culturile de porumb și floarea-soarelui. Sprijinul financiar se acordă sub formă de plată directă per hectar de teren agricol, prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, în scopul compensării parțiale a cheltuielilor suportate și al atenuării impactului economic generat de pierderile înregistrate.

Pentru a beneficia de sprijin, solicitanții trebuie să dețină Raportul statistic nr. 4-AGR „Totalurile semănatului pentru recoltă”, înregistrat la organul teritorial pentru statistică, sau, în cazul exploatațiilor agricole cu suprafețe mai mici de 10 hectare, certificatul eliberat de autoritatea administrației publice locale privind dreptul de proprietate, folosință sau posesie asupra terenului agricol. Totodată, este obligatorie prezentarea actului de constatare a pagubelor cauzate de calamitățile naturale, care confirmă un grad de afectare de cel puțin 50% la culturile vizate, iar datele din actele de constatare prezentate de către solicitant Agenției trebuie să corespundă cu datele din Raportul totalizator, sistematizat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Pentru terenurile unde gradul de afectare este parțial, quantumul sprijinului se calculează proporțional, prin aplicarea unui coeficient de afectare stabilit în funcție de procentul pagubei constatate. Acordarea ajutorului financiar se realizează în baza unei cereri depuse la subdiviziunile teritoriale ale Agenției, însoțită de documentele justificative prevăzute de regulament. Procedura propusă asigură transparența, corectitudinea și utilizarea eficientă a mijloacelor financiare publice, contribuind la susținerea fermierilor afectați și la menținerea continuității activităților agricole.

Obiectivele urmărite de proiect sunt următoarele:

- Compensarea Pierderilor prin asigurarea unui sprijin financiar adecvat pentru fermierii afectați de situațiile excepționale cu caracter natural „Secetă” și „Arșiță puternică” în anul 2025 la porumb și floarea-soarelui.

- Menținerea stabilității economice a fermelor agricole și prevenirea colapsului economic în regiunile afectate prin furnizarea de resurse financiare necesare pentru continuarea activității.

- Facilitarea redresării și relansării sectorului agricol afectat, prin alocarea de fonduri care să permită fermierilor să își recapitalizeze afacerile și să investească în echipamente și resurse pentru sezonul următor.

- Identificarea și implementarea măsurilor de prevenire și gestionare a crizelor climatice viitoare pentru a spori reziliența sectorului agricol.

Gestionarea fondurilor este asigurată transparent și eficiența prin procedurile clare pentru depunerea cererilor de ajutor financiar, inclusiv colectarea documentelor necesare și evaluarea acestora de către subdiviziunile teritoriale ale Agenției.

Totodată, se propune intrarea în vigoare a actului normativ la data publicării în Monitorul Oficial, pentru a permite acordarea promptă a ajutorului financiar fermierilor afectați de secetă, având în vedere urgența situației. Această măsură este esențială pentru a preveni agravarea dificultăților economice din sectorul agricol și pentru a proteja interesele fermierilor afectați.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea aleasă – alocarea directă de fonduri per hectar – a fost considerată cea mai eficientă deoarece oferă sprijin financiar rapid și concret fermierilor afectați, abordând pierderile imediate cauzate de înghețuri.

Această soluție simplifică procesul administrativ și asigură o distribuție transparentă și echitabilă a resurselor, permițând fermierilor să folosească fondurile în moduri care răspund nevoilor lor specifice.

De asemenea, formula de calcul a fost aleasă pentru a asigura echitatea în distribuirea fondurilor, oferind sprijin proporțional fermierilor care au suferit pierderi reale și semnificative, garantând astfel că ajutorul ajunge la cei mai afectați.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului va avea un impact pozitiv asupra sectorului public, contribuind atât la sprijinul imediat necesar pentru fermierii afectați de secetă, cât și la întărirea încrederii publicului în instituțiile statului. Proiectul va facilita o colaborare mai directă între autorități și agenții economici, asigurând o distribuție transparentă și echitabilă a resurselor, ceea ce va reduce riscurile de abuz și neînțelegeri.

Pe termen lung, succesul proiectului va contribui la stabilizarea situației financiare a fermierilor care au fost afectați semnificativ de calamități și va întări capacitatea de dezvoltare a acestora.

În concluzie, proiectul nu doar că va oferi suport direct fermierilor afectați, dar va întări și funcționarea eficientă a sectorului public, îmbunătățind gestionarea resurselor și consolidând relațiile dintre agenții economici și instituțiile statului.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului de Hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de alocare a mijloacelor financiare pentru fermierii afectați de situațiile excepționale cu caracter natural „Secetă” și „Arșiță puternică” în anul 2025 la porumb și floarea-soarelui și alocarea mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, implică utilizarea resurselor financiare aprobate în bugetul de stat pentru anul 2026.

Astfel, prevederile art. 29 și ale art. 8 alin. (2) din Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole constituie temeiul legal pentru alocarea sumei de 50,0 mil. lei din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (FNDAMR), destinată compensării parțiale a pierderilor suportate de fermierii afectați de situațiile excepționale cu caracter natural „Secetă” și „Arșiță puternică” în anul 2025. Mijloacele financiare respective sunt prevăzute în Legea bugetului de stat pentru anul 2026 nr. 322/2025 și vor fi utilizate în limita resurselor bugetare aprobate, fără solicitarea de alocări suplimentare din bugetul public național.

Impactul bugetar net al proiectului este neutru, întrucât implementarea măsurii presupune redistribuirea internă a resurselor financiare existente în cadrul FNDAMR, fără majorarea volumului total al cheltuielilor publice.

Estimarea sumei de 50,0 mil. lei a fost realizată în baza datelor operative privind suprafețele afectate de secetă și arșiță la culturile de porumb și floarea-soarelui, comunicate de subdiviziunile teritoriale responsabile de domeniul agricol ale Consiliilor raionale și sistematizate de Minister într-un

Raport totalizator, precum și în funcție de nivelul mediu al cheltuielilor tehnologice aferente cultivării acestor culturi în anul agricol 2025. În vederea asigurării unei repartizări echitabile și eficiente a resurselor financiare, cuantumul compensației urmează a fi stabilit proporțional cu gradul de afectare a suprafețelor eligibile, corespunzător cu datele din Raportul totalizator și în limita fondurilor disponibile

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea proiectului va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat prin sprijinirea fermierilor afectați de secetă cu fonduri directe, care vor contribui la recuperarea financiară rapidă și la continuarea activității. Această alocare de resurse va facilita investițiile în echipamente și tehnologii noi, sporind astfel competitivitatea și productivitatea. În plus, stabilitatea economică oferită de proiect va întări încrederea în sector și va reduce riscurile financiare, sprijinind dezvoltarea pe termen lung a fermelor și a economiei regionale.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Implementarea proiectului va implica colectarea și prelucrarea unor date personale ale fermierilor, precum informații de identificare și detalii despre terenuri și pierderi. Acest proces va trebui să fie gestionat cu mare atenție pentru a respecta legislația privind protecția datelor cu caracter personal. Datele personale vor fi protejate împotriva accesului neautorizat și utilizării abuzive. Măsurile de securitate vor fi implementate riguros pentru a menține confidențialitatea informațiilor fermierilor. Fermierii vor fi informați clar despre modul în care datele lor vor fi colectate, stocate și utilizate. Transparența în aceste procese va contribui la menținerea încrederii și respectarea drepturilor lor. Toate procesele de colectare și prelucrare a datelor vor fi conformate cu legislația națională.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea prezentului regulament va avea un impact pozitiv asupra mediului, prin promovarea cultivării cânepii industriale ca cultură durabilă, cu consum redus de substanțe chimice și apă, contribuind la protecția solului și conservarea resurselor naturale.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul va contribui la creșterea colaborării între sectorul public și privat, îmbunătățind relațiile și comunicarea între autorități și fermieri. De asemenea, va promova dezvoltarea sustenabilă în agricultură, sprijinind adoptarea de practici mai eficiente și reziliente. Impactul pozitiv va include, de asemenea, consolidarea încrederii în măsurile guvernamentale și stimularea economiei locale prin menținerea activităților agricole și a locurilor de muncă în regiunile rurale.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prezentul regulament nu transpune direct acte UE.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezentul regulament nu transpune direct acte UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul a fost publicat spre consultări publice în conformitate cu Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-hotarare-a-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-privind-modul-de-alocare-a-mijloacelor-financiare-ajutorfinanciar-pentru-fermierii-afectati-de-seceta-in-anul-2025/15283>

Proiectul de Hotărâre de Guvern a fost consultat și avizat în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017, obiecțiile și propunerile fiind incluse în Tabelul de sinteză.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost remis pentru expertiza anticorupție de către Centrul National Anticorupție și expertizat de către Ministerul Justiției, conform Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. iar rezultatele acestora au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

Concluzia expertizei anticorupție:

Potrivit notei de fundamentare, proiectul are drept scop:

- Compensarea Pierderilor prin asigurarea unui sprijin financiar adecvat pentru fermierii afectați de situațiile excepționale cu caracter natural „Secetă” și „Arșiță puternică” în anul 2025 la porumb și floarea-soarelui.

- Menținerea stabilității economice a fermelor agricole și prevenirea colapsului economic în regiunile afectate prin furnizarea de resurse financiare necesare pentru continuarea activității.- Facilitarea redresării și relansării sectorului agricol afectat, prin alocarea de fonduri care să permită fermierilor să își recapitalizeze afacerile și să investească în echipamente și resurse pentru sezonul următor.

- Identificarea și implementarea măsurilor de prevenire și gestionare a crizelor climatice viitoare pentru a spori reziliența sectorului agricol.

Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitiv al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii nr.82/2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost structurată potrivit exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Analiza prevederilor propuse, denotă unele deficiențe ce pot condiționa disfuncționalități ale proceselor administrative reglementate și multiple riscuri de corupție aferente

- reglementării ambigue a temeiului de respingere a cererii;
- omiterii reglementării clare a procedurilor de recuperare a ajutorului financiar obținut nejustificat.

Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017) în condițiile reconsiderării acestuia potrivit recomandărilor vizate de capitolul III al prezentului raport de expertiză.

Concluzia expertizei Ministerului Justiției:

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei de fundamentare, proiectul a fost elaborat în scopul stabilirii cadrului normativ pentru acordarea sprijinului financiar destinat compensării parțiale a pierderilor suportate de producătorii agricoli ca urmare a consecințelor fenomenelor menționate pentru roada anului 2025 la culturile de porumb și floarea-soarelui.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul regulament se încorporează în cadrul normativ existent.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului va fi asigurată de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură. Intervenția propusă nu necesită schimbări instituționale, precum și modificarea cadrului normativ existent.

Secretar general al Ministerului

Sergiu GHERCIU